

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
КАФЕДРА ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ

**СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ
СИСТЕМИ ОБЛІКУ, ОПОДАТКУВАННЯ Й АНАЛІЗУ
ВИРОБНИЧО-ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ
ГОСПОДАРЮВАННЯ АГРОПРОМИСЛОВОГО СЕКТОРУ
ЕКОНОМІКИ**

КОЛЕКТИВНА МОНОГРАФІЯ

Херсон – 2018

*Рекомендовано до друку Вченою радою ДВНЗ
«Херсонський державний аграрний університет»
(протокол № 10 від 15 травня 2018 р.)*

Рецензенти:

Єрмаков О.Ю., доктор економічних наук, професор, заслужений економіст України, завідувач кафедри економіки праці та соціального розвитку Національного університету біоресурсів і природокористування

Маренич Т. Г., доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри обліку та аудиту Харківського національного технічного університету сільського господарства ім. П. Василенка

Сарапіна О.А., доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри обліку, аудиту і оподаткування Херсонського національного технічного університету

С 91 Сучасний стан та пріоритети розвитку системи обліку, оподаткування й аналізу виробничо-економічної діяльності суб'єктів господарювання агропромислового сектору економіки: [колективна монографія] / за заг. ред. Л.О. Мармуль. – Херсон: Айлант, 2018. – 376 с.

ISBN 978-966-630-195-9

У колективній монографії розглядаються теоретичні та практичні основи сучасних трансформацій системи обліку і оподаткування, досліджено стан та напрями підвищення якості контролю й професійного аудиту, проаналізовано прикладні аспекти регулювання соціально-економічного розвитку агропромислового сектору та інфраструктури сільських територій.

Видання передбачене для науковців і практиків у сфері бухгалтерського обліку і оподаткування, керівників і фахівців підприємств, здобувачів закладів вищої освіти.

УДК 338.43:336.221:657

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА (Ю.Є. Кирилов, д.е.н., ректор, Л.О. Мармуль, д.е.н., професор кафедри обліку і оподаткування, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»)	7
---	---

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРІЯ, МЕТОДОЛОГІЯ ТА ПРАКТИКА СУЧАСНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ СИСТЕМИ ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	9
---	---

1.1. Трансформація оподаткування прибутку аграрних підприємств в Україні (Н.П. Новак, д.е.н., доцент, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»)	9
1.2. Облікова інформація як складова системи управління підприємством (С.В. Скрипник, к.е.н., доцент, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»)	17
1.3. Обліково-контрольний процес формування фінансових результатів (А.Ж. Сакун, к.е.н., доцент, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»)	28
1.4. Облікова політика щодо витрат і результатів сільськогосподарської діяльності (С.В. Коваль, к.е.н., доцент, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»)	37
1.5. Розвиток системи оподаткування підприємств туристичного бізнесу в Україні (І.А. Романюк, к.е.н., Харківський національний технічний університет сільського господарства ім. П. Василенка)	47
1.6. Методичні аспекти обліку забезпечень відповідно до національних та міжнародних стандартів обліку та звітності (В.Г. Корчагіна, к.е.н., Новокаховський гуманітарний інститут)	56
1.7. Організація бухгалтерського обліку на шляху інтеграції інтеграції (Л.А. Чайка, викладач – методист, Каховський державний агротехнічний коледж)	64

РОЗДІЛ 2.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ КОНТРОЛЮ ТА СУЧАСНОГО ПРОФЕСІЙНОГО АУДИТУ	73
---	----

2.1. Суть системи внутрішньогосподарського контролю та її елементів (О.В. Круковська, к.е.н., доцент, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»)	73
2.2. Проблеми та перспективи сучасного професійного аудиту в Україні (А.С. Пристемський, к.е.н., доцент, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»)	85

2.3. Організація внутрішньогосподарського контролю операцій з грошовими активами та дебіторської заборгованості (І.В. Шепель, к.е.н., доцент, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»)	93
2.4. Контролінг як система управління реальними інвестиціями підприємства (Є.С. Подаков, к.е.н., доцент, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»).....	106
2.5. Контролінг як новий підхід до удосконалення системи управління підприємством (Т.С. Шепель, асистент, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»).....	114
2.6. Аналіз та прикладні аспекти страхування ризиків АПК в Україні (Г.О. Минкіна, к.с.-г.н., доцент, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»).....	122
2.7. Систематизація етапності ефективного контролю виробництва продукції м'ясного скотарства (В.А. Ковтун, к.с.-г.н., доцент кафедри економічної теорії та аналізу, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»)	131

РОЗДІЛ 3.

ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ АНАЛІЗУ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОГО СЕКТОРУ ТА ІНФРАСТРУКТУРИ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

140

3.1. Аналіз залежностей та оцінювання детермінант впливу глобалізаційно-інтеграційних процесів на конкурентоспроможний розвиток вітчизняного сільського господарства (Ю.Є. Кирилов, д.е.н., доцент, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»)	140
3.2. Розвиток соціальної інфраструктури в умовах децентралізації влади і формування об'єднаних територіальних громад на селі (Л.О. Мармуль, д.е.н., професор, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»).....	151
3.3. Оцінка конкурентоспроможності підприємств агропромислового сектору економіки (А.С. Мохненко, д.е.н., професор, Херсонський державний університет).....	160
3.4. Розвиток механізмів залучення та захисту інвестицій в аграрних підприємствах України (М.М. Ігнатенко, д.е.н., доцент, Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет ім. Г. Сковороди).....	167
3.5. Теоретичні аспекти науково-технічного забезпечення інноваційного напрямку розвитку галузі рисівництва в Україні (Р.В. Морозов, д.е.н., професор, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет», О.І. Чекамова, к.е.н., Інститут рису НААН України)	177
3.6. Безпека продовольчого рівня агропідприємств як базовий елемент національної продовольчої безпеки (Н.В. Рунчева, д.е.н., доцент, В.К., Антошкін, к.е.н., доцент, А.С. Бритвенко, к.е.н., доцент, Бердянський університет менеджменту і бізнесу)	185

3.7. Особливості формування системи управління аграрними підприємствами в Україні (В.Г. Грановська, к.е.н., доцент, «Херсонський державний аграрний університет»)	198
3.8. Продовольча та фінансово-економічна безпека в системі менеджменту аграрних підприємств (К.А. Пилипенко, к.е.н., доцент, Полтавська державна аграрна академія)	205
3.9. Продуктивність праці на підприємстві та резерви її підвищення (О.М. Федорчук, к.е.н., доцент, В.В. Ковальов, к.е.н., Херсонський державний університет)	226
3.10. Особливості впровадження маркетингового та логістичного управління в практику роботи вітчизняних сімейних фермерських господарств (І.В. Осадчук, к.с.-г.н., доцент, Т.В. Федорова, к.е.н., доцент, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»).....	235
3.11. Особисті селянські господарства як форма мобільного дрібнотоварного виробництва (А.Ж. Сакун, к.е.н., доцент, Т.А. Гакал, аспірант, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»).....	255
3.12. Методи оцінки конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств (С.І. Самайчук, к.е.н., доцент, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»)	265
3.13. Розвиток ринку продукції садівництва в Україні (Н.О. Аверчева, к.е.н., доцент, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»)	272
3.14. Стратегічна спрямованість збуту в умовах трансформації ринку (І.П. Пантюк, аспірант, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»)	286
3.15. Динамічний та структурний аналіз сектору підприємництва України (Н.М. Рудік, к.с.-г.н., доцент, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»)	294
3.16. Сучасні аспекти управління земельними ресурсами в українських реаліях (С.Ю. Боліла, к.с.-г.н., доцент кафедри економіки та фінансів, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»).....	302
3.17. Стан фінансової спроможності об'єднаних територіальних громад Херсонщини (Т.М. Стукан, аспірант, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»)	311
3.18. Особливості управління інвестиційною діяльністю у сільському господарстві (М.В. Савченко, аспірант, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»)	319
3.19. Напрями соціально-економічного розвитку агропромислового сектору та інфраструктури сільських територій (В.В. Чечоткін, аспірант, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»).....	327

3.20. Шляхи підвищення економічної ефективності галузі вівчарства та розвиток підприємництва у галузі (В.О. Бойко, к.е.н., доцент, Л.О. Бойко, к.с.-г.н., доцент, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»)	338
3.21. Сучасний стан та пріоритети розвитку АПК та сільських територій України з використанням механізмів спільної аграрної політики ЄС (М.В. Минкін, к.с.-г.н., доцент, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»).....	346
3.22. Оцінка інноваційного потенціалу <i>Linum humile</i> Mill як джерела волокнистої та целюлозно-паперової сировини в Україні (О.Л. Рудік, к.с.-г.н., доцент, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»).....	356

- розвитку сфери торгівлі та послуг. – 2009. – Вип. 2. – С. 218–223 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/esprstp_2009_2_34.
4. Фінансовий аналіз : [навч. посіб.] / М.Д. Білик [та ін.]. – К. : КНЕУ, 2009. – 323 с.
 5. Бланк І.О. Основи фінансового менеджменту : [підручник] / І.О. Бланк. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. – 476 с.
 6. Оспіщев В.І. Класифікація чинників впливу на фінансову стійкість підприємств / В.І. Оспіщев, І.В. Нагорна // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. – 2009. – Вип. 2. – С. 218–223 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/esprstp_2009_2_34.
 7. Хачатрян В.В. Фактори, що впливають на фінансовий стан підприємства / В.В. Хачатрян, Л.С. Усова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://intkonf.org/ken-hachatryan-vv-usova-ls-faktori-schovplivayut-na-finansoviy-stand-pidpriemstva/>.
 8. Мних Є.В. Фінансовий аналіз : [підручник] / Є.В. Мних, Н.С. Барабаш. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – 358 с.
 9. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства : [навчальний посібник] / Г.В. Савицька ; 3-тє вид., випр. і доп. – К. : Знання, 2007. – 668 с.
 10. Тютюнник Ю.М. Фінансовий аналіз : [навчальний посібник] ; частина І / Ю.М. Тютюнник ; 2-ге вид., перероб. і доп. – Полтава : РВВ ПДАА, 2014. – 358 с.
 11. Тютюнник Ю.М. Фінансовий аналіз : [навчальний посібник] / Ю.М. Тютюнник. – К. : Знання, 2012. – 815 с.

3.9. Продуктивність праці на підприємстві та резерви її підвищення

Продуктивність є загальним показником який демонструє ефективність використання ресурсів під час виробництва товарів та послуг, показує взаємозв'язок між якістю та кількістю вироблених товарів та ресурсами, дає можливість зіставити результати виробництва.

Продуктивність праці є джерелом та узагальнюючим показником ефективності виробництва та відображає ступінь ефективності використання такого фактору виробництва, як праця. Таке визначення продуктивності праці рекомендовано і Міжнародною організацією праці [5].

Гетьман О.О. розглядає продуктивність праці як залежність від масштабності виконуваних трудових процесів та виділяє [2]:

– глобальну продуктивність праці – узагальнений показник народногосподарської ефективності праці по країні в цілому.

Відношення основних макроекономічних показників до чисельності зайнятих у виробництві;

– локальну продуктивність праці – показник ефективності праці по галузях промисловості, по групі підприємств, що випускають однорідну продукцію. Відношення обсягу продукції (валової, товарної, чистої) виготовленої підприємством до чисельності персоналу даного підприємства;

– індивідуальну продуктивність праці – результативність праці на конкретному робочому місці, в конкретному цеху тощо. Відношення кількості продукції в натуральному вираженні, до одиниці робочого часу витраченого на її виготовлення.

Продуктивність має розглядатись як загальний показник, що характеризує ефективність використання ресурсів для виробництва продукції, а продуктивність праці як узагальнюючий показник ефективності трудової діяльності працівників.

В свою чергу вимірювання продуктивності праці має ґрунтуватися на розумінні економічного її змісту, визначенні показників, які можуть характеризувати рівень продуктивності праці у часі і просторі.

Об'єктом дослідження є ПрАТ "Херсонський нафтопереробний завод" – це потужний, третій за потужністю в Україні, технологічний комплекс з виробництва бензинів, літнього та зимового дизельного палива, мазуту та бітумів різних марок, а також скрапленого газу, нафтового коксу, рідкого та газоподібного кисню та азоту. Основними видами діяльності на ПрАТ «Херсонський Нафтопереробний завод» є: виробництво продуктів нафтопереробки; оптова торгівля твердим, рідким, газоподібним паливом і подібними продуктами; будівництво житлових і нежитлових будівель;

Фінансовий стан підприємств можна оцінювати з точки зору його короткострокової і довгострокової перспектив. Аналіз майнового стану ПрАТ «Херсонський Нафтопереробний завод» свідчить, що рівень зносу у 2014 році склав 27%, але протягом 2015-2016 років питома вага зносу основних засобів в їх первісній вартості склала 30% та 32% відповідно. Коефіцієнт придатності основних засобів є оберненим показником до коефіцієнта зносу і характеризується підвищенням розміру придатних основних засобів до експлуатації на кінець аналізованого періоду.

Аналіз ліквідності свідчить, що коефіцієнт абсолютної ліквідності протягом 2014-2016 років збільшився з 0,0002 до 0,0016 пунктів і показує, що протягом аналізованого періоду незначна частка короткострокових зобов'язань може бути погашена за рахунок грошових коштів і цінних паперів підприємства. Якщо порівняти значення

показника з рекомендованим рівнем (0,2-0,3), то можна відзначити, що підприємство має нестачу готівкових грошових коштів для покриття поточних зобов'язань.

Коефіцієнт швидкої ліквідності показує, що у 2014 році короткострокові боргові зобов'язання на 267% покривалися грошовими коштами, поточними фінансовими інвестиціями і коштами в розрахунках. У 2016 році значення коефіцієнта зменшилось до 2,32 тобто поточні зобов'язання можуть бути погашені ліквідними активами і активами швидкої реалізації на 232%.

Причому погашення короткострокових боргових зобов'язань багато в чому залежить від якості дебіторської заборгованості і фінансового стану боржника. Цей коефіцієнт можна вважати прогнозним, оскільки керівник підприємства не може точно знати, коли і в якій кількості дебітори погасять свої зобов'язання. Тобто ліквідність підприємства залежить від їх платоспроможності. Слід зазначити, що рівень коефіцієнта швидкої ліквідності протягом аналізованого періоду вище рекомендованого значення (0,6-0,8) і вказує на те, що сума ліквідних активів підприємства повністю відповідає вимогам поточної платоспроможності.

Коефіцієнт загальної ліквідності за 2014-2016 роки зменшився з 2,74 пунктів у 2014 році до 2,39 у 2016 році, і це свідчить що протягом аналізованих років показник відповідає нормативу (2-2,5). Така ситуація свідчить про те, що підприємство у повному розмірі покриває короткострокові боргові зобов'язання ліквідними активами.

Коефіцієнт автономії характеризує питому вагу власного капіталу в загальній сумі балансу. У 2014 році даний показник склав 0,53, а у 2016 році – 0,48, що свідчить про незначну залежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування.

На будь-якому підприємстві керівництво прагне до встановлення таких норм, щоб ефективність використання робочого часу працівниками була максимальною. Розглянемо використання робочого часу в ПрАТ «Херсонський Нафтопереробний завод» за допомогою табл. 1.

На підприємстві у 2014 році фонд робочого часу склав 399592 люд.-год., у 2015 році – зменшився на 55592 люд.-год. і становив 344000 люд.-год.. У 2016 році фонд робочого часу склав 311240 люд.-год., що пов'язано зі зменшенням чисельності працюючих.

Протягом 2014-2015 рр. зменшилась кількість відпрацьованого часу на 36176,4 люд.-год. Відповідно, обсяг не відпрацьованого часу скоротився на 19415,6 люд.-год. У 2016 році кількість відпрацьованого часу скоротилась відносно попереднього року на 20178,6 люд.-год.

**Аналіз використання робочого часу працівниками ПрАТ
«Херсонський Нафтопереробний завод»**

Показники(люд.-год.)	2014 рік	2015 рік	2016 рік	Відхилення	
				2015-2014 рр.	2016-2015 рр.
Фонд робочого часу, всього	399592	344000	311240	-55592	-32760
Відпрацьовано, всього	325962	289785,6	269607	-36176,4	-20178,6
Не відпрацьовано, всього	73630	54214,4	41633	-19415,6	-12581,4

Проведемо розрахунок балансу робочого часу одного середньооблікового працівника у 2016 році в ПрАТ «Херсонський Нафтопереробний завод» за допомогою табл. 2.

Таблиця 2

**Баланс робочого часу одного середньооблікового
працівника в 2016 році**

Показники	Позначення	2016 рік
1. Календарний фонд робочого часу, дні	КФ	366
2. Вихідні і свята, дні	ВС	115
3. Номінальний фонд робочого часу, дні	НФ=КФ-ВС	251
4. Неявки на роботу, дні:	Н	28
- чергові і додаткові відпустки		15
- відпустки на навчання		8
- за хворобою		5
- з дозволу адміністрації		-
5. Явочний фонд робочого часу, дні	ЯФ=НФ-Н	223
6. Середня тривалість робочого дня, рік	Тзм	8
7. Втрати часу, рік	Твтр	0,2
8. Розрахункова тривалість робочого дня, рік	Троз	7,8
9. Рівень використання робочого дня, %	Кврд=Троз/Тзм*100	97,5
10. Ефективний фонд робочого часу, год.	Еф=ЯФ*Троз	1739,4

Дані наведені в табл. 2. свідчать, що втрати робочого часу відбуваються з поважних причин. За виключенням вихідних та світ, втрат робочого часу, явочний фонд робочого часу працівника підприємства становить 223 дні, а ефективний фонд робочого часу складе 1739,4 год.

Проаналізуємо динаміку зміни номінального і ефективного фонду робочого часу в ПрАТ «Херсонський Нафтопереробний завод» за допомогою табл. 3.

**Динаміка зміни номінального та ефективного фонду робочого часу
в ПрАТ «Херсонський Нафтопереробний завод» за 2014-2016 рр.**

Показники	2014 р	2015 р	2016 р	Відхилення	
				2015-2014	2016-2015
1. Номінальний фонд робочого часу, дні	251	250	251	-1	1
2. Ефективний фонд робочого часу, год.	1638	1684,8	1739,4	46,8	54,6
3. Частка номінального фонду в календарному фонді робочого часу, %	68,77	68,49	68,77	-0,28	0,28
4. Частка ефективного фонду в календарному фонді робочого часу, %	57,53	59,15	60,91	1,62	1,76

Дані розрахунків свідчать, номінальний фонд робочого часу протягом аналізованого періоду майже не змінився, проте ефективний фонд – дещо збільшився і у 2016 році склав 1739,4 год., що на 54,6 год. більше від попереднього року. Відповідно, частка ефективного фонду в календарному на початок аналізованого періоду склала 57,53%, а на кінець – 60,91%, тобто збільшилась на 3,38 %.

Аналіз продуктивності праці в ПрАТ «Херсонський Нафтопереробний завод» наведено в табл. 4.

Дані розрахунків свідчать, що середньорічний виробіток на одного працівника ПВП у 2014 році склав 12,53 грн./чол., у 2015 році – збільшився на 3,12 грн./чол. і склав 238,34 грн./чол., у 2016 році даний показник збільшився ще на 2,89 грн./чол. і склав 18,54 грн./чол.

За 2014-2015 рр. середньорічний виробіток на одного робітника збільшився на 4,33 грн./чол.. При цьому середньогодинний виробіток одного робітника у 2014 році 12,58 чол.-год. Протягом 2015-2016 рр. відбувається зростання середньогодинного виробітку на одного робітника до 17,57 чол.-год.

У 2014 році відпрацьовано одним робітником 210 днів, у 2015 році – 216 днів, а у 2016 році – 223 днів.

Отже, на кінець аналізованого періоду відбувається скорочення чисельності працюючих та підвищення продуктивності праці на ПАТ «Херсонський Нафтопереробний завод».

Підвищення продуктивності праці – це складний процес, але він є необхідною передумовою забезпечення економічного розвитку підприємства, оскільки виступаючи джерелом збільшення обсягів виробництва продукції, приводить до скорочення затрат праці на виробництво продукції, а відтак – економії робочого часу; обумовлює

скорочення витрат на оплату праці в розрахунку на одиницю продукції; сприяє зниженню витрат на виробництво продукції тощо [1].

Таблиця 4

Аналіз продуктивності праці в ПрАТ «Херсонський Нафтопереробний завод» у 2014-2016 рр.

Показник	2014 рік	2015 рік	2016 рік	Відхилення	
				2014-2015	2015-2016
Вихідні дані					
1. Обсяг виробленої продукції, тис. грн.	2493	2692	2873	199	181
2. Середньоспискова чисельність ПВП, чол. всього, в т.ч.:	199	172	155	-27	-17
2.1 – робітники	121	108	94	-13	-14
3. Відпрацьовано всіма робітниками, тис. чол.-годин	198,20	181,96	163,50	-16,24	-18,46
Розрахункові дані					
4. Середньорічний виробіток на одного працівника ПВП, грн./чол.	12,53	15,65	18,54	3,12	2,89
5. Середньорічний виробіток на одного робітника, грн./чол.	20,60	24,93	30,56	4,33	5,63
6. Середньогодинний виробіток одного робітника, чол. - год.	12,58	14,79	17,57	2,21	2,78
7. Тривалість робочого дня, год.	7,80	7,80	7,80	-	-
8. Відпрацьовано одним робітником в рік, днів	210	216	223	6	7
9. Питома вага робітників в складі ПВП, %	60,80	62,80	60,65	2	-2,15

У той же час підвищення продуктивності праці є вираженням загального економічного закону, економічною необхідністю розвитку суспільства і має такі цілі: стратегічну – підвищення життєвого рівня населення; найближчу – підвищення ефективності діяльності галузей і підприємств, а також реальне зростання особистих доходів працівників [4].

Отже, підвищення продуктивності праці – це складний процес, який відображає одночасну дію багатьох взаємопов'язаних між собою факторів, вплив яких виявляється в процесі аналізу, що становить

важливу функцію управління. Основне завдання управління продуктивністю праці полягає саме в досягненні максимально можливого рівня її підвищення. Для досягнення цього на підприємстві слід розробляти та впроваджувати різні програми управління продуктивністю праці.

Для ПрАТ «Херсонський Нафтопереробний завод» однією з головних завдань є підвищення рівня продуктивності праці. Цим в основному займається плановий відділ, який розробляє ряд заходів що включають: модернізацію виробництва, впровадження автоматизованих систем управління, енергозберігаючих технологій, реконструкцію природоохоронних об'єктів.

Як показує досвід, в результаті реконструкції діючих технологічних установок досягається значний приріст потужностей, збільшується вихід цільової продукції, скорочуються втрати і матеріальні витрати.

Проект реконструкції та модернізації підприємства передбачає підвищення загальної ефективності роботи НПЗ, виробництво високоякісних: дизельного палива, яке відповідає вимогам норм Євро-5, реактивного палива, високооктанових бензинів; зниження виробництва паливного мазуту з високим вмістом сірки, поліпшення екологічної характеристики виробництва.

Проаналізувавши роботу нафтопереробних підприємств України на предмет виходу світлих нафтопродуктів і глибину переробки, прийнято рішення провести реконструкцію підприємства в дві стадії.

Впровадження першої стадії дозволить Херсонському нафтопереробному заводу через три роки випускати продукцію, конкурентоспроможну на ринку України відповідно до стандарту Євро-5, маючи при цьому високий відсоток виходу товарних світлих нафтопродуктів і глибину переробки нафти в порівнянні з іншими підприємствами.

Стадія 1: реконструкція АВТ-2 для переробки нафти типу Urals; реконструкція риформінгу; реконструкція установки сповільненого коксування (УЗК); реконструкція установки БУ-2; нова установка ізомеризації бензину; нова установка гідроочищення гасової і дизельної фракцій; нова система регенерації Аміновен розчину і виробництво сірки; нові установки відпарки кислих стоків; відповідні резервуарні парки, а також реконструкція ОЗХ.

Стадія 2: нова установка гідрокрекінгу з конверсією 95%; нові установки з виробництва водню; друга черга установки виробництва сірки.

Якість нафтових запасів компанії невелика: родовища характеризуються високим ступенем виснаженості, обводнення і підвищеним вмістом сірки.

Все вищесказане дає змогу запропонувати будівництво додаткової технологічної лінії установки виробництва елементарної сірки на базі ПрАТ «Херсонський Нафтопереробний завод».

Будівництво нової УПС дозволить: утилізувати весь сірководовмісткий газ; знизити негативний вплив від виробничої діяльності на навколишнє

середовище; забезпечити відповідність екологічним вимогам щодо викидів шкідливих речовин в атмосферу.

Для оцінки ефективності аналізованого інвестиційного проекту з використанням змішаного фінансування за рахунок власних джерел і застосування лізингу буде проводитися з урахуванням таких умов:

- горизонт розрахунку – 2 роки, крок розрахунку – рік;
- момент початку реалізації проекту – 1 квітня 2018 р.;
- грошові потоки проекту беруться в базисних цінах;
- ліквідаційна вартість проекту становить 50% від залишкової вартості обладнання до кінця терміну реалізації проекту;
- необхідна норма прибутковості інвестицій становить 21%;
- грошові потоки дисконтуються за ставкою (Еск), скоригованої на інфляцію і рівень ризику – 26%.

За умови запропонованих змін в роботі підприємства, доцільно провести розрахунок ефективності на плановий період. Фінансово-економічна модель проекту створення логістичного центру наведена в табл. 5.

Таблиця 5

Фінансово-економічна модель проекту будівництва додаткової технологічної лінії установки виробництва елементарної сірки, грн.

Показники	2019 рік	2020 рік
1.Амортизація	248810	248810
2.Виручка від наданих послуг (без ПДВ)	3378651,20	3483340
3.Собівартість реалізованих послуг	2040242	2090004
4.Валовий прибуток	1338409,20	1393336
5.Податок на прибуток	240913,66	250800,48
6.Чистий прибуток	1097495,54	1142535,52

Дані розрахунків свідчать про отримання позитивного фінансового результату від будівництва додаткової технологічної лінії установки

виробництва елементарної сірки і на кінець проектного періоду чистий прибуток складе 1 142,54 тис. грн.

Економічна ефективність проекту створення логістичного центру наведена в табл. 6.

Таблиця 6

Економічний ефект від впровадження розроблених заходів на ПрАТ «Херсонський Нафтопереробний завод»

Показники	2019 рік	2020 рік
Чистий дохід від наданих послуг, грн..	3378651,20	3483340
Фонд оплати праці, грн.	15947280	21192840
Середньоспискова чисельність ПВП, чол.	207	211
Продуктивність праці, тис. грн./чол.	16321,99	16508,72

Успішна реалізація даного проекту створює сприятливі перспективи для зміцнення позицій підприємства на ринку за основними показниками, отримання і збільшення в подальшому обсягів чистого доходу з 2873 тис.грн. до 3483,34 тис.грн., чисельності працюючих з 155 до 211, та продуктивності праці з 18,54 тис.грн./чол. до 165,09 тис.грн./чол..

Таким чином, даний проект є комерційно привабливим для ПрАТ «Херсонський Нафтопереробний завод» і забезпечує підвищення ефективності його діяльності та продуктивності праці.

На основі вищенаведеного матеріалу можна зробити наступні висновки:

1. Продуктивність має розглядається як загальний показник, що характеризує ефективність використання ресурсів для виробництва продукції, а продуктивність праці як узагальнюючий показник ефективності трудової діяльності працівників.

2. На кінець аналізованого періоду відбувається скорочення чисельності працюючих зі 199 до 155 та підвищення продуктивності праці на ПрАТ «Херсонський Нафтопереробний завод». Ефективний фонд збільшився на 54,6 год. від попереднього року, за рахунок більшої кількості відпрацьованих днів. Також відбувається зростання середньорічного виробітку на одного робітника з 20,6 грн/люд. до 30,56 грн/люд. та середньогодинного виробітку одного робітника з 12,58 до 17,57 люд.-год.

3. Підвищення продуктивності праці – це складний процес, який відображає одночасну дію багатьох взаємопов'язаних між собою факторів, вплив яких виявляється в процесі аналізу, що становить важливу функцію управління. Основне завдання управління продуктивністю праці полягає

саме в досягненні максимально можливого рівня її підвищення. Для досягнення цього на підприємстві слід розробляти та впроваджувати різні програми управління продуктивністю праці.

4. Для ПрАТ «Херсонський Нафтопереробний завод» однією з головних завдань є підвищення рівня продуктивності праці. Цим в основному займається плановий відділ, який розробляє ряд заходів: технічне переозброєння, модернізацію, автоматизацію та ін.

Список використаних джерел до п.3.9

1. Богиня Д.П. Фактори і резерви підвищення продуктивності праці [Електронний ресурс] / Д.П. Богиня. — Режим доступу: <http://library.if.ua/book/40/2690.html>.
2. Гетьман О.О. Продуктивність праці: поняття і види [Електронний ресурс] / О.О. Гетьман, В.М. Шаповал. — Режим доступу: http://pidruchniki.ws/14051003/ekonomika/produktivinst_pratsi_ponyattya_vidi.
3. Єлець О.П. Продуктивність праці: роль, сутність та чинники / О.П. Єлець, М.О. Глазкова // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.eir.pstu.edu/bitstream/handle/123456789/1365/123.pdf?sequence=1> 2011
4. Завіновська Г.Т. Економіка праці : навч. посіб. / Г.Т. Завіновська. — [3-тє вид., без змін]. — К. : КНЕУ, 2007. — 304 с.
5. Коческова А.И. Основны управления персоналом / А.И. Коческова. — М. : ТЕИС, 2000. — 256 с.
6. Семикіна М.В. Продуктивність праці: методологія вимірювання, передумови зростання [Електронний ресурс] / М.В. Семикіна. — Режим доступу: http://www.kntu.kr.ua/doc/zb_17_ekon/stat_17/70.pdf.
7. Херсонський нафтопереробний завод [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://kor.ks.ua/about.html>

3.10. Особливості впровадження маркетингового та логістичного управління в практику роботи вітчизняних сімейних фермерських господарств

Україна має всі потенційні можливості для розвитку аграрної галузі, головними завданнями якої є забезпечення внутрішньої потреби держави високоякісною, доступною за ціною вітчизняною продукцією, та вихід з такою продукцією на світові ринки. З метою якнайкращого і швидкого вирішення цих завдань в умовах посилення глобалізаційних процесів наша держава змушена досить інтенсивно здійснювати